

Iva Pripuz Špekuljuk, članica Uprave C.I.O.S.-a, govori o nedostatku infrastrukture u lancu gospodarenja otpadom te recikliranju i energetskej uporabi kao nužnoj kombinaciji za dugoročnu funkcionalnost sustava

Treba nam kontinuitet i odlučnija provedba mjera koje uključuju privatni sektor

IVAN TOMINAC
redakcija@poslovni.hr

Izuzme li se iz ukupno obrađene količine proizvedenog otpada građevni otpad, C.I.O.S. Grupa sudjeluje s 22% u količini ukupno obrađenog otpada u RH

C.I.O.S., vodeća hrvatska kompanija na području gospodarenja otpadom, već 27 godina strateški gradi svoje poslovanje u regiji, primjenjujući najbolja svjetska iskustva, a ulaganjima u suvremene tehnologije stvara stalne pretpostavke za nove razvojne iskorake. O poslovanju gospodarenja otpadom, inovacijama i planovima za daljnji razvoj razgovarali smo s članicom Uprave C.I.O.S.-a, Ivom Pripuz Špekuljuk.

Iako se u Hrvatskoj po osobi stvara manje otpada od prosjeka u Europi, problem nastupa kod recikliranja. Samo 21 posto komunalnog otpada upućeno je na oporabu. Što smatrate glavnim problemom tako male brojke?

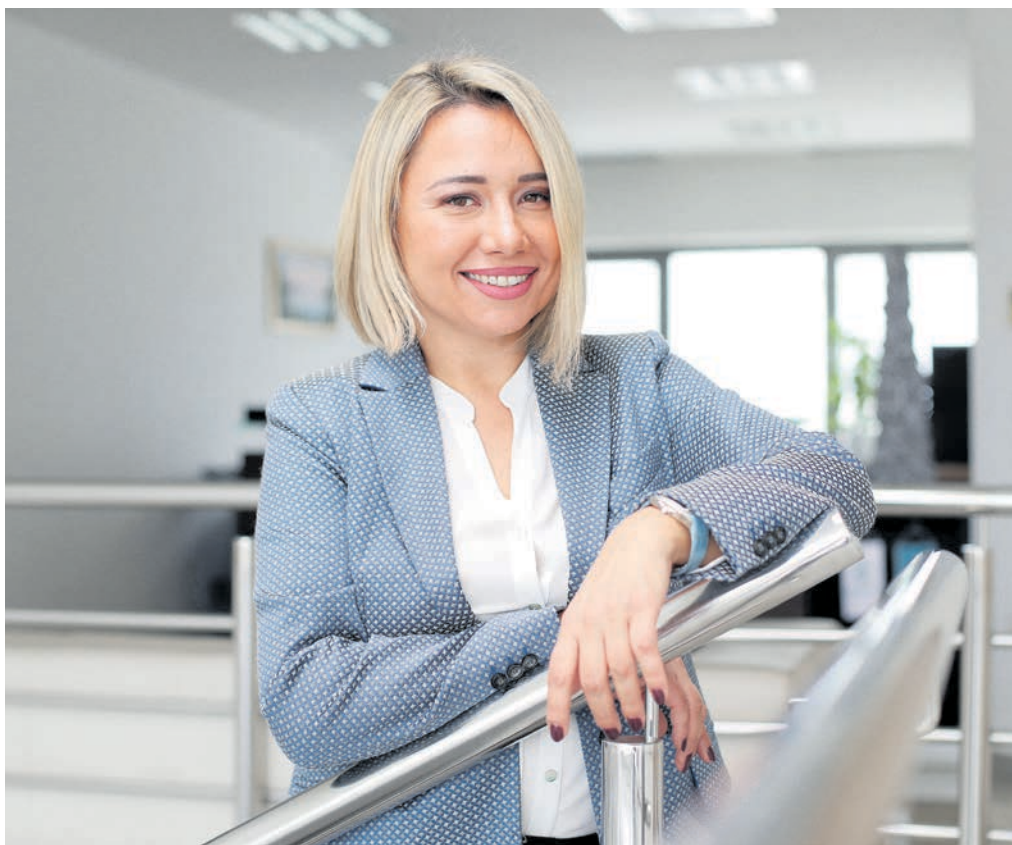
Treba ustrajno poticati i educirati građane o važnosti razvrstavanja i odvojenog predavanja otpada. Time će se smanjivati udjel miješanog i povećavati udjel odvojeno sakupljenog otpada. Nedostaje i infrastrukture u cijelom lancu gospodarenja otpadom, a ni postojeći kapaciteti za obradu otpada ne koriste se dovoljno.

Velika se količina komunalnog otpada i dalje bez ikakve obrade direktno vozi na odlagališta, jer je to jedinica lokalne samouprave i komunalnim tvrtkama znatno jeftinija opcija od obrade. Previše aktivnih odlagališta su ozbiljna cjenovna konkurencija postrojenjima za obradu otpada. Prošle godine smo objavili javni poziv jedinicama lokalne samouprave i komunalnim tvrtkama za zakup kapaciteta MBO, koji nije rezultirao nijednim ugovorenim poslom. Dokle god je tako, ne mogu se očekivati (pre)veliki pomaci u udjelu komunalnog otpada upućenog na oporabu.

Potrebno je jasnije strateško određenje i odlučnija provedba mjera (poput naknada za odlaganje otpada), koje uključuju privatni sektor, jer je činjenica da su nacionalni ciljevi ostvareni u područjima u kojima je privatni sektor nositelj aktivnosti (otpadna vozila, EE otpad).

Upravo je postotak recikliranja primaran problem dostizanje obveza preuzetih od EU. Što bi se trebalo učiniti da se taj postotak poveća? U što ulagati i koje procese ubrzati?

Hrvatskoj je potreban sustavni pristup kod planiranja i organizacije su-



IGOR KRALJ/PIXSELL

stava. Treba nam kontinuitet u strategiji gospodarenja otpadom, jer su različite vladajuće strukture kroz vrijeme imale različito viđenje kako treba gospodariti otpadom. Zbog toga nisu adekvatno planirani niti osiguravani kapaciteti u sustavu, pogotovo za oporabu otpada.

Odluke C.I.O.S. grupe o ulaganjima u postrojenja i tehnologije obrade otpada od samog početka su rezultat praćenja svjetskih trendova u gospodarenju otpadom i EU regulative. Iako tada nije bio aktualan paket kružnog gospodarstva kojeg je EU prihvatila tek 2015. cilj nam je uvijek bio izdvajanje vrijednih svojstava iz otpada i pretvaranje otpada u resurse, što je temeljno načelo kružne ekonomije. Promjene smo dočekali potpuno spremni, imamo jasnu strategiju i zato smo nezamjenjiv sudionik sustava bez kojeg ne bi bilo moguće ostvariti nacionalne ciljeve. Sektor iziskuje jasnu komunikaciju sa svim sudionicima i povećanje svijesti o zelenim radnim mjestima, recikliranju i energetskej uporabi kao nužnoj kombinaciji za dugoročnu funkcionalnost sustava.

Pretpostavimo da ćemo doseći ciljeve, no tu nije kraj - što je sve potrebno za dugoročno isplativ sustav gospodarenja otpadom? Kako tome mogu pridonijeti aktivnosti C.I.O.S. grupe?

Poslovni subjekti u gospodarenju otpadom imaju vrlo oštra pravila igre, i

ekološki i poslovno, i mi ih zadovoljavamo. No, ponekad osjećamo i držimo da bi bilo za sve uključene u sustav svrsishodnije, a i korisnije, da tijela državne uprave više s nama suraduju, nego da nas samo nadgledaju. Vjerujte da znamo pravu sliku i stanje s terena. Imamo 60 reciklažnih centara u regiji, u 2018. će 1300 naših djelatnika obraditi 770.000 različitih vrsta otpada, od čega 570.000 tona u Hrvatskoj.

Izuzme li se iz ukupno obrađene količine proizvedenog otpada građevni otpad (kojim se Grupa ne bavi), C.I.O.S. Grupa sudjeluje s 22% u količini ukupno obrađenog otpada u RH. A kroz posebne kategorije otpada, C.I.O.S. Grupa sudjeluje u gospodarenju 43% količina nastalog opasnog otpada u RH. Najveća članica Grupe, CE-ZA-R, jedina u Hrvatskoj ima postrojenje za usitnjavanje i separaciju materijala, šreder, kao i postrojenje za obradu velikih rashladnih uređaja, prvo takvo postrojenje u ovom dijelu Europe koje omogućava kontroliranu obradu rashladnih uređaja i izvlačenja CFC spojeva, freona.

Grupa raspolaže s više od jedne trećine ukupnih hrvatskih kapaciteta za obradu miješanog komunalnog otpada i za obradu biorazgradivog otpada kompostiranjem. Kapacitet naše talionice aluminijske dostatan je za obradu sve koncesijski sakupljene Al ambalaže u Hrvatskoj. Upravo C.I.O.S. Grupa je osigurala ispunjenje nacionalnih ciljeva ponovne uporabe i opo-

rabe otpadnih vozila u skladu s EU direktivama jer oporablujemo više od 95% mase otpadnih vozila, a aktivno sudjelujemo u ispunjenju cilja RH za odvojeno sakupljanje EE otpada kao i cilja za oporabu i recikliranje velikih kućanskih uređaja.

Iz godine u godinu ulažemo, ukupno do sada 1,3 milijarde kuna u dugotrajnu imovinu Grupe, a nastavljamo sa zaokruživanjem svih elemenata hijerarhije gospodarenja otpadom izgradnjom postrojenja za energetske oporabu otpada, čime će se povezati lokalne sirovine i lokalne potrebe za zelenom energijom.

MBO je jedan je od sustava uporabe kojim se bavite. Može li njegova uloga biti jedna od ključnih u ispunjavanju ciljeva preuzetih od EU? Je li važnost MBO koncepta prepoznata u Hrvatskoj?

Da, MBO je tehnologija koja osigurava kontroliranu obradu miješanog komunalnog otpada. U MBO ulazi miješani komunalni i proizvodni otpad, a ne odvojeno sakupljeni papir, plastika itd. Skupa s energijama na otpad, moderna je alternativa odlagalištima koja nose svoje financijske i ekološke rizike. Iz tog razloga ranije vlade prepoznale su važnost MBO-a kao alternative odlaganju. Pored postojećih cca 350 postrojenja diljem Europe već se grade nova postrojenja i očekuje se daljnja izgradnja. Javnim sredstvima su već izgrađena dva centra (ukupnog kapaciteta 190.000 tona) koja koriste MBO tehnologiju.

Naše MBO postrojenje u Varaždinu je jedino privatno postrojenje u Hrvatskoj s godišnjim kapacitetom obrade 95.000 tona. To znači da C.I.O.S. Grupa raspolaže s više od jedne trećine trenutačnih kapaciteta RH, koja se ne koristi.

U takvom postrojenju iz otpada se dobiju i goriva koja se koriste se kao alternativa fosilnim. Možemo li to nazvati dobrim primjerom cirkularne ekonomije?

Alternativna goriva imaju kvalitetu definiranu normama i zamjenjuju primarna goriva u raznim proizvodnim i energetskeim postrojenjima diljem EU i tako štede primarne resurse, smanjuju emisije stakleničkih plinova i pridonose lokalnom gospodarstvu. Gorivo iz otpada je svakako dobar primjer kružnog gospodarstva jer se lokalni otpad obrađuje na kontrolirani način i proizvode se goriva koja se na istoj lokaciji iskorištavaju te je tako zatvoren materijalni i energetskei krug jedne regije. Nažalost gorivo izvozimo, jer u Hrvatskoj ne postoje kapaciteti za energetske oporabu otpada, pa je ulaganje u takvo postrojenje za C.I.O.S. logičan slijed zatvaranja hijerarhije gospodarenja otpadom. ❖

“VELIKA SE KOLIČINA KOMUNALNOG OTPADA I DALJE BEZ IKAKVE OBRADE DIREKTNO VOZI NA ODLAGALIŠTA, JER JE TO JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE I KOMUNALNIM TVRTKAMA ZNATNO JEFTINIJA OPCIJA OD OBRADE